

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

Управління туризму, рекреації та курортів

Одеської обласної державної адміністрації

М А Т Е Р І А Л И

**Всеукраїнської науково-практичної конференції
студентів, аспірантів та вчених**

**«ТУРИСТИЧНИЙ ТА ГОТЕЛЬНО-
РЕСТОРАННИЙ БІЗНЕС:
СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ДЛЯ УКРАЇНИ»**

10 квітня 2019 року

м. Одеса

Одеса – 2019

УДК 338.488.2:640.4

L 83

P 58

Редакційна колегія:

Давиденко І. В. – к.е.н, доцент, завідувач кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу ОНЕУ;

Галасюк С. С. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Нездоймінов С. Г. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Семенов В. Ф. – д.е.н., професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Лебедєв І. В. – д.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Михайлюк О. Л. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Герасименко В. Г. – к.е.н., професор кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу;

Іванов А. М. – к.е.н., доцент кафедри туристичного та готельно-ресторанного бізнесу.

Відповідальна за випуск: к.е.н., доцент **Галасюк С.С.**

Дане видання містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених «Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід на перспективи розвитку для України» (10 квітня 2019 року, м. Одеса).

У збірник увійшли матеріали кругового столу, проведеного серед науковців, та секцій конференції: «Сучасні тенденції розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Організаційно-економічні аспекти функціонування підприємств сфери туризму та гостинності», «Регіональні проблеми розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Управління туристичним та готельно-ресторанним бізнесом: історія та сучасність», «Використання сучасних інструментів маркетингу в туристичному та готельно-ресторанному бізнесі», «Рекреаційний та екологічний аспекти розвитку туристичного та готельно-ресторанного бізнесу», «Впровадження інноваційних технологій у сучасному туристичному та готельно-ресторанному бізнесі».

Видання призначене для науковців, практиків, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальностями «Туризм» та «Готельно-ресторанна справа».

Усі матеріали публікуються в авторській редакції.

Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених (м. Одеса, 10 квітня 2019 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2019. – 881 с.

© Одеський національний економічний університет, 2019

© Колектив авторів, 2019

Соломко Р. Ю. ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	487
Фроленкова М. О. ФОРМИ ПРОВАДЖЕННЯ БІЗНЕСУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	491

СЕКЦІЯ 3.

РЕГІОНАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Апексімова Т. С. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КУРОРТНОГО ГОСПОДАРСТВА ОДЕСЬКОЇ ТА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ.....	496
Балабан І. Г. МУЗЕЇ МІСТА ОДЕСИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ.....	500
Вагіна Н. С. РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	504
Васильєва Ю.В. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ В ЗАПОРІЗЬКОМУ РЕГІОНІ.....	508
Вініченко А. В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАСОБІВ РОЗМІЩЕННЯ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	513
Гашева А. О. ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАХІДНОГО ТА ПІВДЕННОГО РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	518
Добровольська О. І. АНАЛІЗ СТРУКТУРИ НОМЕРНОГО ФОНДУ ГОТЕЛІВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	523
Дячук К. А. АНАЛІЗ РІВНЯ ЗАВАНТАЖЕННЯ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	528
Загоруйко В. О. РЕЙТИНГ ХАРКІВЩИНИ ЗА ОСНОВНИМИ ПОКАЗНИКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	532
Задаченкова Ю. А. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ.....	536
Златова Ю. В. ІСТОРИЧНІ НАЗВИ БОЛГАРСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ОДЕЩИНИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	541

ІСТОРИЧНІ НАЗВИ БОЛГАРСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ ОДЕЩИНИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Розвиток туризму окремих регіонів обумовлюється наявністю рекреаційно-туристичних ресурсів, тому перед туризмознавцями стоїть задача досліджувати та вивчати географію та туристичні ресурси певної території. На сьогодні етнічний туризм набуває популярності в Україні, а особливо на Одещині, адже вона належить до багатонаціональних регіонів. Цінними ресурсами для розвитку туризму Бессарабії виступають елементи духовної та матеріальної культури болгарського народу.

Заселення південної Бессарабії почалося після входження цієї території до складу Російської імперії, а саме з кінця XVIII століття. Першими на ці землі переселялися казенні та кріпосні селяни, які тікали від своїх поміщиків, солдати у відставці, старообрядці та сектанти. У другій половині XVIII століття Болгарія знаходилась під владою Османської імперії, саме в цей час почалися масові переселення до південної Бессарабії [1].

Згідно даних Всеукраїнського перепису населення на Одещині у 2001 році мешкало 140 тис. болгар, близько 6 % від загальної кількості населення області. Болгарське населення компактно проживає в 36 населених пунктах 8 районів області. За походженням назви болгарських колоній можна поділити на 3 групи. До першої групи належать назви, що перейшли до болгарських колоній від ногайських поселень (Чийшия, Ташбунар). До другої відносяться ойконіми, які іммігранти перенесли з своєї історичної Батьківщини (Бургуджи, Голіца, Пандаклія). До третьої групи входять назви, що були створені у процесі переселення (див. табл. 1).

Таблиця 1

Болгарські поселення на території Бессарабії [2]

Сучасна назва поселення	Історична назва	Рік заснування
<i>Арцизький район</i>		
Виноградівка	Бургуджи	1830
Главані	Главані	1830
Делень	Девлет-Агач	1830
Задуніївка	Задуніївка	1822
Нова Іванівка	Ескі-Кубей	1822
Острівне	Код-Китай	1816
<i>Болградський район</i>		
Баннівка	Банова	1821
Василівка	Вайсал	1830
Виноградне	Гасан-Батир	1830
Голиця	Голиця	1830
Владичень	Імпуцита	1810
Жовтневе	Каракурт	1811
Червоноармійське	Кубей	1809
Виноградівка	Курчі	1811
Нові Трояни	Новотроян	1827
Оріхівка	Пандаклія	1830
Олександрівка	Саталік-Хаджи	1821
Дмитрівка	Дмитрівка	1821
Табаки	Табаки	1812
Криничне	Чешма-Варуїта	1813
Городне	Чийшия	1813
<i>Ізмаїльський район</i>		
Каланчак	Дермендере	1830
Багате	Долукіой	1806
Лощинівка	Кайраклія	1816
Кам'янка	Ташбунар	1812
Кирнички	Финтина-Дзінілор	1814
Суворове	Шикирлі-Китай	1815
<i>Кілійський район</i>		
Новоселівка	Єніокій	1816
<i>Ренійський район</i>		
Нагірне	Карагач	1812
<i>Саратський район</i>		
Зоря	Камчік	1830
Кулевча	Кулевча	1830
<i>Тарутинський район</i>		
Ярове	Дюльмен	1830
Вільне	Ісирлія	1830
Рівне	Купоран	1830
Виноградівка	Чумлекіой	1830
<i>Татарбунарський район</i>		
Дмитрівка	Дельжилер	1830

Розглянемо походження назв декількох болгарських населених пунктів Одеської області. Топонім *Пандакля* (Фундуклі, Пандаклій) був даний на честь назви села на батьківщині переселенців – Фъндъкліі (зараз Тенево Ямбольської області). Можливо *Пандакля* < *Фъндъкліі* < *фъндъклі* походить від болгарського (запозиченого з турецької) та турецького слова *findik* «лісовий горіх» – плід та дерево. До цієї основи додали афікс *-li// -li* (*-ли// -лі*), який утворює у турецькій мові прикметник у значенні сукупності предметів. Таким чином, назва села означає «горіхове місце». Проте слово *findik* (финдик) має й інше значення – «готель, караван-сарай». Село зараз має назву Оріхівка, а засноване воно у 1830 році [3].

В Іванівському районі є село, назва якого *Великий (Голям) Буялик* була дана на честь села Голям Бояльк (Бойалик) (сучасне Шарково) у Болгарії. Великий – українська калька з болгарського *голям*, чи з турецького *buyuk*. Буялик, вірогідно, від тюркського *boya* «фарбувати», «фарба» та афікса *-лик// -лік*, що створює прикметники у значенні сукупності предметів, тобто – «сукупність пофарбованих предметів». Можливо така назва виникла через звичай бояликців фарбувати будинки чи огорожі, що не було характерним для жителів навколишніх сіл. Населений пункт було утворено у 1802 році, з 1924 року село стало іменуватись Благоеве [3].

Серед населених пунктів Ізмайльського району існує село з історичною назвою Ташбунар. Топонім *Ташбунар* утворено від тюркського *taş* (*таш*) «камінь» та турецького *bunar* (бунар // пунар // пинар) «джерело». Тобто, буквально, він перекладається як «кам'яне джерело». Село з цією назвою заснували колоністи з Північно-Східної Болгарії, вірогідно з міста Преслав та села Каяджиктімар (сучасне Тімарево Шуменської області), у 1812 році. Сучасне найменування, Кам'янка, було закріплене у 1941 році [3].

Назва *Дюльмен* є перенесеною з території Болгарії. Походить від турецького та інших *gul* «троянда», «квітка». *Gullu* перекладається як «прикрашений трояндами», «у трояндах». Історичною батьківщиною жителів

села Ярове (з 1945 року), заснованого у 1830 році, є поселення Гюлюмяново (зараз Роза Ямбольської області) [3].

Назва *Камчик* або походить від однойменного ойконіму у Болгарії, або була дана від гідроніму Камчія на згадку про перемогу, яку одержали російські війська на цій річці у Болгарії. Вищезгадані топоніми утворені від болгарського слова *камчик* // *камшик*, що означає «батіг», «ногайка», скоріше за все, тут має місце метафоричне порівняння звивистої річки з відповідним предметом. Одна група переселенців походила з району ріки Камчія Бургаської області, інша – з сіл Кульків та Бекєв Ямболської області. Засноване село у 1830 році, Зорею іменується – з 1949 року [3].

Болгари Одещини зуміли зберегти свою етнічну самобутність, мову, звичаї та обряди, традиційні види господарської діяльності, кухню. Цьому сприяло досить компактне проживання болгар в окремих населених пунктах, які є перспективними щодо розвитку етнічного, зеленого та гастрономічного туризму. Повернення історичних назв сприяло б росту зацікавленості даним регіоном потенційними туристами. Історичні топоніми можна використовувати при найменуванні закладів розміщення та харчування, закладів культури, фольклорних колективів тощо. Отже, історичні назви болгарських поселень належать до цінних етнотуристичних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Орлова М. Л. Географический анализ топонимов поселений болгарских колонистов на территории Одесской области / М. Л. Орлова // Краеведческий вестник / Глав. ред. В. В. Довгий. – 2005. – № 2. – С. 23-32.
2. Орлова М. Л. Ресурси етнічного туризму Південної Бессарабії, сформовані в результаті болгарської колонізації / М. Л. Орлова, С. Г. Ярьоменко // Розвиток українського етнотуризму: проблеми та перспективи : збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених та студентів (26 квітня 2017 р.) / Міністерство освіти і науки України ; Львівський інститут економіки і туризму. – Львів : ЛІЕТ, 2017. – С. 123-129.
3. Шабашов А. В. Ойконимия болгарских населенных пунктов Юга Украины (Одесская, Кировоградская, Николаевская области) / А. В. Шабашов. – Болград, 1999. – Вип. 1. – 133 с.